

Vaste Commissie voor Taaltoezicht
Warandeborg 4 – 1000 BRUSSEL

Brussel, 5 juli 2019

Uw brief van:
Uw kenmerk:
Ons kenmerk: 51.129/II/N

Betreft: uw klacht tegen het gebruik van de talen door NMBS

Geachte heer [...],

Ter zitting van 11 juni 2019 onderzocht de Vaste Commissie voor Taaltoezicht (VCT) in haar Nederlandse afdeling (NA), een klacht die u bij haar heeft ingediend met betrekking tot het feit dat op 20 augustus 2018 de conducteur van de trein in Brugge op de lijn Blankenberge-Brussel zowel op de heenreis aankondigingen over de splitsing van de trein als op de terugreis aankondigingen over de vertraging ten gevolge van een technologisch defect ééntalig in het Nederlands afriep.

Volgens u mochten deze aankondigingen echter niet eentalig in het Nederlands worden afgeroepen omwille van het groot aantal buitenlandse bezoekers van de steden Brugge en Blankenberge en omwille van de internationale aansluitingen in Brussel. U bent van mening dat, hoewel de NMBS heeft gehandeld overeenkomstig de bij koninklijk besluit van 18 juli 1966 gecoördineerde wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken (SWT), de NMBS proactief haar reizigers informatie moet meedelen in de andere talen, vooral wanneer het gaat over toeristische betrekkingen.

In uw brief heeft u vervolgens de volgende twee vragen gesteld aan de VCT (vertaling):

- 1° “Gezien de massale aanwezigheid van toeristen (buitenlandse reizigers) in een trein met bestemming de Belgische kust en het nationale en toeristische karakter van deze streek, vraag ik me af of de regels die de NMBS toepast op het gebied van de taal bij mondelinge aankondigingen (bijvoorbeeld: vertragingen, noodzaak om van rijtuig te veranderen, enz.), in overeenstemming zijn met de Europese verordening nr. 1371/2007 en meer bepaald met de overwegingen 3, 4 en 10 (hoofdstuk met betrekking tot personen met een handicap), en het artikel 18.1 en de Bijlage II (deel II)?”
- 2° “In het algemeen, is de huidige toepassing van de taalregeling van de NMBS in overeenstemming met de fundamentele doelstelling van de Europese verordening nr. 1371/2007 zoals beschreven in de eerste overweging van die verordening?”

*
* *

In haar advies nr. 50.315 van 5 oktober 2018 heeft de Nederlandse afdeling van de VCT het volgende geadviseerd over een klacht tegen een tweetalige aankondiging in een trein op de lijn Antwerpen Centraal / Poperinge / Lille bij de aankomst van de trein in Kortrijk:

“Mondelinge aankondigingen in stations en op treinen van de NMBS zijn berichten en mededelingen die voor het publiek bestemd zijn, in de zin van de bij koninklijk besluit van 18 juli 1966 gecoördineerde wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken (SWT).

De stations van de NMBS dienen gekwalificeerd te worden als plaatselijke diensten in de zin van artikel 9 SWT. Treinen zijn gewestelijke diensten waarvan de nadere kwalificatie afhankelijk is van welke taalgebieden en gemeenten zij doorkruisen.

Overeenkomstig de SWT mag enkel de taal van het gebied gebruikt worden in de treinen en de stations in het eentalig gebied. In het homogeen Nederlands taalgebied dienen de mondelinge aankondigingen, berichten via schermen en andere berichten en mededelingen bestemd voor het publiek enkel te gebeuren in het Nederlands (artikel 11, § 1 SWT).

In het advies nr. 50.036 van 23 februari 2018 van de verenigde vergadering van de Vaste Commissie voor Taaltoezicht werd het volgende gesteld over de mogelijkheden om andere talen te gebruiken:

“B Berichten en mededelingen bestemd voor toeristen

[...]

Enkel van de uitzondering van artikel 11, § 3 SWT gebruik kan worden gemaakt in de stations gelegen in een eentalig gebied, en dit op grond van de volgende voorwaarden:

- het station dient zich te bevinden op het grondgebied van een gemeente dat erkend is als een toeristisch centrum door de daartoe bevoegde overheid;
- indien niet het volledige grondgebied van de gemeente erkend is, dient het station zich te bevinden binnen het erkende gedeelte van het grondgebied;
- de gemeenteraad van die gemeente moet de beslissing hebben genomen dat de berichten en mededelingen die bestemd zijn voor toeristen, ten minste in de drie talen worden gesteld;
- de berichten en mededelingen moeten specifiek gericht zijn aan toeristen. Alle andere berichten en mededelingen die bestemd zijn voor het publiek, dienen uitsluitend in de taal van het gebied te worden gesteld;
- deze berichten en mededelingen bestemd voor toeristen dienen minstens in de drie landstalen (Nederlands, Frans en Duits), met voorrang voor de streektaal, te worden gesteld voordat ze kunnen worden afgekondigd in een andere taal, zoals het Engels.”

C Berichten en mededelingen bestemd voor internationaal publiek

Wanneer berichten en mededelingen bestemd zijn voor een internationaal publiek, kunnen deze berichten en mededelingen volgens de vaste rechtspraak van de VCT ook worden gesteld in andere talen dan de taal van het gebied. De VCT heeft al eerder geoordeeld dat dit mogelijk is voor mondelinge of schriftelijke mededelingen aan het publiek in het treinstation van de luchthaven Brussel-Nationaal (VCT 12 juni 2009, nr. 40.234) of voor aankondigingen in de grootste stations van België voor de internationale treinen en voor de treinen naar de nationale luchthaven (VCT 18 oktober 2013, nr. 45.048). Deze berichten en mededelingen mogen naast de in België gesproken talen ook in andere talen worden gesteld, met steeds voorrang voor de taal van het gebied.”

In dit advies werd duidelijk gesteld dat de mogelijkheid om andere talen te gebruiken dan de taal van het gebied enkel bestaat in de bepaalde stations en niet in de treinen.

Dit heeft tot gevolg dat het op de trein van de lijn Antwerpen Centraal / Poperinge / Lille Flandres niet mogelijk is om de aankondiging van deze splitsing in het Nederlands en in het Frans om te roepen.

Derhalve is de klacht ontvankelijk en gegrond.”

*
* *

De conducteur van de trein heeft *in casu* overeenkomstig de SWT de afkondigingen bij de aankomst in het station van Brugge enkel gedaan in het Nederlands. De SWT laat zelfs niet toe om een andere taal te gebruiken.

Overeenkomstig artikel 60, § 1 SWT is de VCT enkel bevoegd om te waken over de toepassing van de SWT. Zij is niet bevoegd om te oordelen of de regels van de SWT of het eentalige karakter van het Nederlands taalgebied, zoals bepaald in artikel 4 van de Grondwet, in overeenstemming zijn met de Europese regelgeving, zoals de verordening (EG) nr. 1371/2007 van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2007 betreffende de rechten en verplichtingen van reizigers in het treinverkeer.

Zij is louter en alleen bevoegd om te oordelen of de betrokken verordening dient te worden beschouwd als een wet die een specifieke taalregeling creëert voor de NMBS waardoor de SWT niet langer van toepassing is op de NMBS (art. 1, § 1, 1° SWT).

De betrokken bepalingen of overwegingen van voormelde verordening, naar waar u verwijst, zijn de volgende:

“Overweging 1 - In het kader van het gemeenschappelijke vervoerbeleid is het belangrijk de gebruikersrechten voor reizigers in het treinverkeer te waarborgen en de kwaliteit en effectiviteit van de diensten voor reizigers in het treinverkeer te verbeteren, teneinde te helpen bij het vergroten van het aandeel van het spoorwegvervoer in verhouding tot andere vervoerswijzen;

(...)

Overweging 3 - Omdat de treinreiziger de zwakste partij bij het vervoercontract is, dienen de reizigersrechten in dit verband te worden gewaarborgd;

Overweging 4 - De gebruikersrechten inzake spoorwegdiensten omvatten het ontvangen van informatie betreffende de dienst voor en gedurende de reis. Voor zover mogelijk dienen spoorwegondernemingen en verkopers van vervoerbewijzen die informatie van tevoren en zo spoedig mogelijk te verstrekken;

(...)

Overweging 10 - Reizigersspoordiensten moeten ten goede komen aan de burgers in het algemeen. Bijgevolg moeten gehandicapte personen en personen met beperkte mobiliteit, ongeacht of deze veroorzaakt wordt door een functiebeperking, leeftijd of enige andere factor, mogelijkheden krijgen om gebruik te maken van het reizen per spoor die vergelijkbaar zijn met die van andere burgers. Gehandicapte personen en personen met beperkte mobiliteit hebben hetzelfde recht als alle andere burgers op vrij verkeer, keuzevrijheid en non-discriminatie. Onder meer moet er bijzondere aandacht worden besteed aan het verstrekken van informatie aan gehandicapte personen en personen met beperkte mobiliteit over de toegankelijkheid van spoordiensten, de voorwaarden betreffende de toegang tot het rollend materieel en de faciliteiten aan boord. Om reizigers met zintuiglijke beperkingen zo goed mogelijk over vertragingen in te lichten dienen, voor zover passend, visuele en auditieve systemen te worden gebruikt. Gehandicapte personen en personen met beperkte mobiliteit moeten zonder extra kosten hun vervoerbewijs in de trein kunnen kopen;

(...)

Artikel 18.1 - In geval van vertraging bij aankomst of vertrek worden de reizigers door de spoorwegonderneming of door de stationsbeheerder op de hoogte gehouden van de situatie en van de verwachte vertrektijd en de verwachte aankomsttijd, zodra die informatie beschikbaar is;

(...)

bijlage II - door spoorwegondernemingen en/of verkopers van vervoerbewijzen te verstrekken minimuminformatie

(...)

Deel II: Informatie tijdens de reis

Diensten aan boord

Volgend station

Vertragingen

Belangrijkste aansluitende diensten

Beveiligings- en veiligheidskwesties”

De betrokken overwegingen, artikel 18.1 en deel II van bijlage II van bedoelde verordening bepalen dat de reizigers in het treinverkeer op een grondige wijze moeten worden geïnformeerd. Er wordt daarbij niet voorzien in een specifieke taalregeling waarbij wordt bepaald welke ta(a)len de NMBS dient te gebruiken.

Hieruit volgt dat de SWT van toepassing blijft op de NMBS, met inbegrip van de verplichting van een treinconducteur om afkondigingen in het station van Brugge enkel in het Nederlands af te roepen.

Derhalve is de klacht ontvankelijk maar ongegrond.

Hoogachtend,

Voorzitter van de Nederlandse afdeling,